

A közterületi parkolás szabályozásának változásai

Az Alkotmánybíróság 109/2009.(XI.18.) AB határozatával megsemmisítette a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (továbbiakban: Kktv.) 15.§ (3) bekezdését, mely szerint a közút területén vagy a közút területén kívül közterületen létesített, illetve kijelölt várakozóhelyen a közút kezelője díj és pótdíj szedését rendelheti el.

Az alkotmánybírák kifogásolták, hogy a Kkt. nem ad útmutatást arra, hogy milyen módon és körben jelölheti ki a közút kezelője a várakozási díj ellenében igénybe vehető közterületeket, határozhat meg tilalmakat, dönthet az igénybevétel időtartamáról, de a szankciók közül egyetlenként megjelölt díj (és pótdíj) jogi jellege és mértéke tekintetében sem tartalmaz rendelkezést.

Az AB ezen felül megsemmisítette a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 63/A.§ h) pontját, mely alapján a fővárosi önkormányzat rendeletében szabályozza a főváros parkolási és parkolás-gazdálkodási rendszerét, a kiemelten védett és védett parkolási övezeteket, az alkalmazható várakozási díjak megállapítását, a közterület-használatot és a közterület rendjét, a közterület-felügyelet szervezetét és feladatait.

Az AB a konkrét eset vizsgálata során a Fővárosi Közgyűlés alkotmányellenes parkolási rendeletét is megsemmisítette 2010. június 30. napjával.

Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet áll fenn azért, mert az Országgyűlés hiányosan szabályozta a közútkezelő jogait gyakorló helyi önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat rendeletalkotási jogkörét.

Mindezek miatt az AB előírta, hogy az Országgyűlés 2010. június 30-ig jogalkotási kötelezettségének tegyen eleget.

Az Alkotmánybíróság 31/1996.(VII.3.) AB határozata értelmében a közterületi parkolás a közterület közlekedési célú használata. Ez tényszerűen azt jelenti, hogy a gépkocsi használója a gépkocsit időlegesen leállítja a közterület erre a célra kijelölt részén. A közterület tulajdonosa, egyben a közút kezelője fenntartja a közutakat és kijelöli a parkolás lehetséges helyszíneit és a használat időtartamát. Az előírások azért szükségesek, hogy ne csak kevesek, hanem mindenki számára biztosítható legyen a helyváltoztatás, azon belül a közlekedés szabadsága, mint alapjog gyakorlása.

Az új Országgyűlés az alkotmányos mulasztás feloldása érdekében 2010. június 1-jén elfogadta a közterületi parkolás jogi feltételeinek megteremtése érdekében a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLVI. törvényt (továbbiakban: módtv1.)

Ezzel összefüggésben még elfogadta a közterületi parkolás jogi feltételeinek megteremtése érdekében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény, valamint a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLVII. törvényt (továbbiakban: módtv2.)

A módtv1. az Ötv. 8.§ (1) bekezdésében felsorolt helyi közszolgáltatások körét és (4) bekezdésében meghatározott, a települési önkormányzatok **kötelezően ellátandó feladatait kibővítette** azzal, hogy a települési önkormányzat **a helyi közutakon**, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől elzárt magánutakon, valamint **tereken, parkokban** és egyéb közterületeken közúti **járművel történő várakozás (parkolás) biztosításáról köteles gondoskodni.**

Az Ötv. 9. §-át a jogalkotó kiegészítette egy (5) bekezdéssel, mely szerint a 8.§ (4) bekezdés szerinti helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületeken közúti járművel történő várakozási (parkolási) közszolgáltatást **a helyi önkormányzat**, vagy kizárólag ezen közszolgáltatási

feladat ellátásra alapított **költségvetési szerv, kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság**, vagy e gazdasági társaság 100%-os tulajdonában álló jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság, illetve **önkormányzati társulás láthatja el** külön törvényben szabályozottak szerint.

A **fővárosi önkormányzat** feladat- és hatásköre az Ötv. 63. §-a új q) és r) pontokkal az alábbiak kiegészült: külön törvény felhatalmazása alapján **rendeletében szabályozza a főváros várakozási (parkolási) és parkolás-gazdálkodási rendszerét**, a kiemelten védett és védett várakozási (parkolási) övezeteket, és az alkalmazható várakozási díjak megállapítását, valamint rendeletében szabályozza a közterület-használatot és a közterület rendjét.

Az Ötv. 79.§ (2) bekezdés a) pontjának módosítása alapján forgalomképtelen a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, a parkok, a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló 9.§ (5) bekezdés szerinti gazdasági társaságban fennálló részesedés és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelenné nyilvánít. A helyi önkormányzat tulajdonában álló forgalomképtelen törzsvagyon birtokát, használatát, hasznai szedésének jogát a helyi önkormányzat – törvényben szabályozott módom – másnak átengedheti.

A módosítás a forgalomképtelen törzsvagyon körébe helyezi el a parkolási közszolgáltatást végző társaságokban fennálló 100%-os önkormányzati tulajdonrészt. A jogalkotó szerint közérdekű cél, hogy a lakosság részére parkolási közszolgáltatást nyújtó társaságok ne kerülhessenek ki a közvagyonból, illetve a fent felsorolt tulajdoni összetételű gazdálkodó szervezetekben **ne jelenjen meg a magánérdeken alapuló**, elsődlegesen azt szolgáló **piaci szemlélet**.

A módvt2 a Kktv.-t a 9/D. pontjával való kiegészítésével meghatározásra került, hogy **a járművel történő várakozás a helyi közutak és egyéb közterületek közlekedési célú használata**.

A kijelölt várakozási terület fenntartása a várakozási terület kezelőjének feladata.

A Kkt. 9/D (2) bekezdése megismétli, hogy a várakozást biztosító közszolgáltatást az Ötv. 9.§ (5) bekezdése szerinti szolgáltató köteles ellátni.

Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint **a járművekkel történő várakozás** a helyi önkormányzat, illetve az Ötv. 9.§ (5) bekezdésében meghatározott szolgáltató és a várakozási terület igénybevevője közötti **polgári jogi jogviszony**. A várakozási díj és a pótdíj megfizetéséért a jármű üzembentartója felel.

A helyi önkormányzat az Ötv. 9.§(5) bekezdésben meghatározott gazdasági társasággal a parkolási közszolgáltatás ellátására szerződést köthet, de a szerződésben rendelkezni kell az ellátandó közfeladatról és egyéb tevékenységről; a várakozási területről; a helyi önkormányzat és a szolgáltató közötti kapcsolattartás részletes szabályairól; az ellátott feladat ellenértékéről; a nyilvántartási, adatszolgáltatási és elszámolási kötelezettség teljesítésének módjáról; a ráfordítások és nyereségek meghatározásának szempontjairól; a szerződés időtartamáról.

A budapesti parkolási társaságok, gazdasági vállalkozások visszaszorítása érdekében a mód2. hatályba léptető 6.§ (5) bekezdése kimondja, hogy a törvény hatálybalépésekor hatályos azon parkolási szerződéseket, amelyekben az Ötv. 9.§ (5) bekezdés szerinti szolgáltatónak nem minősülő szolgáltató szerepel szerződő félként, a szerződések időtartamának meghosszabbítása, vagy azok határozatlan időtartamúvá alakítása, valamint a közszolgáltatási feladattal érintett várakozási terület növelése tárgyában módosítani nem lehet.

A Kktv. 15/A. § (3) bekezdése alapján új szabály, hogy a díjfizetési kötelezettség olyan várakozási terület tekintetében és időszakra rendelhető el, amelyen az adott időszakban a járművek várakozására alkalmas helyek átlagos foglaltsága (telítettség) a 70%-ot meghaladja. A 70%-os

telítettségi mutatót nem kell alkalmazni a törvény hatálybalépése előtt kijelölt várakozási területek tekintetében.

További új rendelkezés a 15/A. § (4) bekezdése szerint, hogy a várakozási díj mértékét a helyi önkormányzat (a fővárosban a fővárosi önkormányzat) rendeletében egy órára vonatkozó várakozási díjként határozza meg. **A várakozási díj mértékének meghatározása során figyelemmel kell lenni a szolgáltatás és ellenszolgáltatás egyenértékűségére.** A várakozási díjat úgy kell megállapítani, hogy legalább a ráfordításokra és a működéshez szükséges kiadásokra fedezetet biztosítson.

Az egy órára vonatkozó várakozási díj személygépkocsi esetén nem haladhatja meg **egy liter 95-ös ólmozatlan benzint előző évi átlagárának kétszeresét.**

A minimálisan fizetendő várakozási díj jegykiadó automatából és mobiltelefonos parkolási díjfizetési rendszer használata esetén 15 percnél hosszabb összeg.

A helyi önkormányzat (fővárosi önkormányzat) rendeletében megállapíthatja a várakozási területen díjköteles várakozás megengedett leghosszabb időtartamát, amely nem lehet egy óránál kevesebb.

A fogyasztó és a szolgáltató közötti jogviszony lényeges eleme a szerződészegés speciális szankciója a pótdíj. A pótdíj megállapításának szabályait, a pótdíjról szóló értesítés elhelyezésének rendjét a jogalkotó a fogyasztóvédelmi szempontok miatt törvényi szintre emelte.

A Kktv. 15/C. § (1) bekezdése alapján, ha a jármű díjfizetési kötelezettség alá eső várakozási területen díjfizetés nélkül várakozik, vagy a kifizetett várakozási időt egy óránál rövidebb időre történt fizetés esetén 5 perccel, egy órára vagy annál hosszabb időre történt fizetés esetén legalább 15 perccel túllépi, **várakozási estenként egy órás várakozási díjat, továbbá pótdíjat kell fizetni.**

A pótdíj összege a pótdíj kiszabásának napját követő 15 napon belüli befizetés esetén az adott napon belül díjköteles időszakra és további két órás várakozásra számított várakozási díj, 15 napon túli befizetés esetén az egy órás várakozási díj negyvenszerese.

A várakozási díj és a pótdíjfizetési kötelezettség egy év alatt évül el. A várakozási díj és pótdíj után késedelmi kamat nem követelhető.

A törvény a fizetési felszólítás megküldésére további 60 napos jogvesztő határidőt biztosít.

A Kktv. 15/D. § (1) bekezdése értelmében, ha a várakozási díjat és a pótdíjat nem fizették meg a helyi önkormányzat, illetve az Ötv. 9.§ (5) bekezdésben meghatározott szolgáltató a díj- és pótdíjfizetési felszólítást a várakozási terület díjfizetés nélküli használatának időpontjától számított 60 napos jogvesztő határidőn belül a jármű üzemeltetője részére postai küldeményként, vagy más egyéb igazolható módon megküldi.

A bírói gyakorlatnak megfelelően a jogosult (a helyi önkormányzat vagy a költségvetési szerve vagy a kft-je) követelését bírói úton érvényesítheti a kötelezett lakhelye szerinti városi bíróság előtt.

A Kktv. 15/E. § (1) bekezdése alapján **a várakozási díj, a pótdíj a várakozási terület tekintetében tulajdonosi jogot gyakorló helyi önkormányzatot illeti meg. A szolgáltató legalább a közszolgáltatás ellátáshoz szükséges költségekre jogosult, amelyet az elszámolás jóváhagyását követően a helyi önkormányzat részére külön térít meg.**

A várakozási díjakból és pótdíjakból eredő bevételeket és azok felhasználását a helyi önkormányzatnak nyilván kell tartania. A nyilvántartást az önkormányzat honlapján közzé kell tenni.

A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 19.§ (1) bekezdés módosított n) pontja alapján a járműnyilvántartásból igényelheti a helyi önkormányzat, illetve a várakozásdíj-fizetési kötelezettség teljesítésének ellenőrzésére, a várakozási díj és a pótdíj beszedésére általa megbízott, az Ötv. 9. §(5) bekezdésében meghatározott szolgáltató a várakozási díj meg nem fizetése esetén a jogszerű parkolás megállapítása érdekében, valamint a díj és pótdíj behajtása érdekében a megjelölt adatokat.

Szolnok, 2010. június 16.

Dr. Széles Zoltán